

Erin Kelly

De gifboom

Vertaald door
Sandra van de Ven

GRATIS VOORPUBLICATIE

Versijnt in maart 2011

Anthos | Amsterdam

ISBN 978 90 414 1563 9

© 2009 Erin Kelly

© 2011 Nederlandse vertaling Ambo | Anthos *uitgevers*,
Amsterdam en Sandra van de Ven

Oorspronkelijke titel *The Poison Tree*

Oorspronkelijke uitgever Hodder & Stoughton

Omslagontwerp Studio Jan de Boer

Omslagillustratie Marc Owen/Arcangel Images/Hollandse Hoogte

Foto auteur Middleton Mann

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers n.v., Antwerpen

Proloog

Ik laat de telefoon uit mijn hand vallen. Aanvankelijk verlamt de paniek me; dan doet die me opleven. Mijn vingertoppen tintelen terwijl ik ze tastend over de salontafel beweeg, eerst zoekend naar mijn auto-sleutels en dan naar mijn mobieltje. Ik lijk wel acht armen en benen te hebben wanneer ik me in het donker probeer aan te kleden, mijn jas aantrek en in een paar oversized, zachte suède laarzen stap die ik gewoonlijk als sloffen gebruik. Op de drempel aarzel ik even; dan ren ik terug naar mijn bureau en rommel ik in de la tot ik mijn paspoort heb gevonden, en de creditcard die ik daar voor noodgevallen bewaar. Stilletjes trek ik de deur achter me dicht, al raast en gonst het bloed in mijn oren. Met bevende handen draai ik hem twee keer op slot; of ik dat doe om iemand binnen of buiten te houden, kan ik nog niet weten.

Buiten ga ik op mijn tenen lopen, maar er klinkt gekraak en een soppend geluid als ik een slak plattrap, en als ik bij de poort in een plas stap sijpelt het koude water door het zachte suède heen en likt onaangenaam aan mijn blote tenen.

In de donkere auto draai ik de sleutel om in het contact, en ik krimp ineen wanneer er uit de ventilatoren ijskoude lucht komt die mijn ademwolkjes uiteenjaagt. Mijn handen zijn zo koud dat ze klam aanvoelen, maar tot mijn opluchting tref ik een paar wollen handschoenen in mijn linkerjaszak aan. Voordat ik ze aantrek gebruik ik mijn mobieltje om de sporen van de laatste beller uit te wissen. Ik bel naar de vaste telefoon, wacht op de klik die aangeeft dat ik verbinding heb en hang op voordat hij kan overgaan. De voorruit is mat van de rijp en ik heb geen tijd om te wachten tot de verwarming de ruit heeft schoongebla-

zen. Ik veeg een patrijspoortje uit op het raam aan de passagierskant en tuur naar het donkere slaapkamerraam. Als hij me had gehoord zou het licht inmiddels wel aan zijn. Dan zou ik zijn silhouet bij het raam zien en zou hij geluidloos mijn naam zeggen. Zou dat me tegenhouden? Kan ook maar iets me tegenhouden?

De auto staat met de neus naar het huis. Als ik de koplampen aanzet schijnt het licht door het raam naar binnen, dus zonder die stralen om me bij te lichten en met slechts een uitgesmeerde handafdruk op het raam waar ik doorheen kan kijken rij ik de weg op. Pas als ik op de gok naar het eind van ons laantje ben gereden, zet ik de koplampen aan. Het platteland is berijpt en kaal. Kale heggen werpen griezelige vormen op de grond en de hoge wallen van de smalle weg veroorzaken schaduwen die menselijk lijken. De doden, de vermisten en gemisten omringen me aan alle kanten, passieve geesten die zijn veranderd in actieve spoken. Ik durf niet achterom te kijken. Ze achtervolgen me terwijl ik agressief, op het suïcidale af over de weg scheur; als ik veel te snel een onoverzichtelijke bocht in stuur, rij ik tegen de grasberm op. De veiligheidsgordel snijdt in het vlees tussen mijn borsten wanneer ik een noodstop moet maken om niet tegen een pick-uptruck op te botsen die opeens voor me opduikt. Het is een smerig ding met een ondefinieerbare kleur en gereedschap los in de achterbak, en de bestuurder rijdt zo traag dat hij wel dronken moet zijn. Ik heb geen andere keus dan heel langzaam achter hem aan te rijden.

Die opgelegde onderbreking zou ik moeten gebruiken om eens logisch na te denken. Maar er is niets logisch aan deze situatie. Ik rij midden in de nacht in mijn pyjama en met natte, klamme laarzen aan mijn voeten over een landweggetje. Niemand weet waar ik ben en waarom, en toen ik mijn eigen huis belde heb ik de enige aanwijzing vernietigd die ik had kunnen achterlaten. Op dat moment dacht ik alleen aan de anderen, maar nu dringt tot me door dat mijn eigen veiligheid weleens in het geding zou kunnen zijn als ik hiermee doorga.

Een blik op mijn snelheidsmeter vertelt me dat we zes kilometer per uur rijden. Ik toeter en knipper met mijn lichten, maar aan de kille blauwe gloed in de cabine kan ik zien dat de bestuurder zit te bellen. In gedachten stel ik me de weg voor. Ik heb deze route al zo vaak gereden dat ik elke kuil, knik en bocht ken. Ik adem diep in, schakel terug en rij

blindelings de passeerhaven in die zich volgens mijn berekeningen rechts van me moet bevinden. De bestuurder van de tegemoetkomende zwarte auto had hetzelfde idee, en we schampen elkaar met het miselijkmakende gekrijs van verf tegen metaal. Ik geef gas. Als hij er werk van wil maken, komt hij me maar achterna. Mijn linkerbuitenspiegel is losgerukt uit de houder en bungelt levenloos aan een kabel, als een afgerukte arm die nog door één ader met het lichaam verbonden is. De bestuurder drukt boos op de claxon, waarvan het geluid door het Dopplereffect weemoedig een halve toon daalt als hij doorrijdt in de richting van mijn huis. De truck bevindt zich inmiddels tussen ons in en het is te laat om te kijken of de bestuurder alleen was of een passagier bij zich had, of het een gewone auto was of een taxi.

Ik trap het gaspedaal krankzinnig diep in. Alleen bij een snelheids-camera, aangekondigd door een oplichtend bord, rem ik met tegenzin. Aan de rand van het dorp maakt de berm met struiken plaats voor smalle trottoirs, en verdwijnen de bomen om plaats te maken voor huizen, een pub, een benzinstation. Er duiken lantaarns op, nep-victoriaanse bollen als een optocht van piepkleine maantjes, en opeens dringt het glasheldere besef tot me door dat het zover is. Datgene wat ik al een derde van mijn leven verwacht en vrees gaat eindelijk gebeuren.

Opeens lijkt het heel warm in de auto. Mijn handen zweten in mijn handschoenen, mijn ogen zijn droog en mijn tong kleeft aan mijn gehemelte. Ik heb voor mijn gezin al zoveel opgegeven en zoveel verschrikkelijke dingen gedaan dat ik er nu niet meer mee kan ophouden. Ik weet niet wat er met ons zal gebeuren. Ik ben bang, maar ik voel me sterk. Ik heb de kracht van een vrouw die alles te verliezen heeft.

I

Ik probeer de stad door zijn ogen te zien. Er is slechts tien jaar verstreken, maar Londen is veranderd. Zullen de subtiele ontwikkelingen van het afgelopen decennium hem opvallen? Valt hem het gebrek aan telefooncellen op, of de overdaad aan Poolse kruidenierszaakjes? Ziet hij de voetgangers met de witte kabeltjes die hun oor met hun zak verbinden? De rode kringen op de weg die ons welkom heten in de filezone en aan de andere kant weer afscheid van ons nemen? Ik wil dolgraag weten wat hij denkt. Maar zijn blik is strak gericht op de vruchtjes en blaadjes aan de tak van een plataan die klem zit achter de ruitenwissers. Lopend commentaar is nooit zijn stijl geweest, maar dit stilzwijgen is verontrustend.

Alice praat genoeg voor ons alle drie. Met haar hoge stemmetje maakt ze ons vanaf de achterbank deelgenoot van haar gedachten. Deze rit van Zuidoost-Londen naar ons huis aan de kust van Suffolk maakt ze al haar hele leven lang vier keer per jaar mee. Ze vindt het heerlijk als we door de stad naar huis gaan, want ze rijdt veel liever in een slakkengangetje door de straten dan op hoge snelheid over de snelweg, ook al duurt de reis dan een paar uur langer. Deze route hou ik altijd achter de hand als beloning, voor als ze tijdens ons bezoek heel braaf is geweest, of wanneer het afscheid haar en Rex zwaarder valt dan gewoonlijk. Soms rij ik door de stad als ik wil nadenken, wetend dat Alice haar neus tegen de ruit gedrukt zal houden terwijl de auto van de buitenwijken naar de binnenstad en weer naar de buitenwijken kruipt, dat ze vooral vragen zal stellen over wat die man verkoopt of wat dat voor een gebouw is in plaats van weer een discussie aan te zwengelen over de vraag waarom papa zo ver weg moet wonen.

Maar vandaag maak ik de omweg niet op Alice' verzoek. We rijden tergend traag over Holloway Road, haar favoriete deel van de rit, maar haar aandacht is gericht op wat er in de auto gebeurt. Ze lijkt het niet erg te vinden dat ze is verbannen naar de achterbank. Ze slaat geen acht op de Caribische kapper naar wie ze altijd zo graag zwaait of op het futuristische universiteitsgebouw dat we paneel voor glanzend blauw paneel gebouwd hebben zien worden. En als we het groezelige telecomwinkel-tje passeren waar ze zo'n merkwaardige fascinatie voor koestert, vraagt ze niet voor de zoveelste keer wanneer ze groot genoeg is voor een eigen mobieltje. We stoppen voor een rood stoplicht, en met een klik van de veiligheidsriem en een giechel schuift ze naar voren en wurmt zich tussen de bestuurdersstoel en de passagiersstoel. Haar ranke vingers strijken door Rex' haar, trekken eraan en masseren zijn hoofdhuid alsof ze er shampoo in wrijft, zodat de zilveren haartjes bij zijn oren en slapen zichtbaar worden. Achter elkaar vuurt ze vragen op hem af, zonder op antwoord te wachten.

'Breng je me naar school als ik volgende week weer begin? Ga je mama's auto gebruiken of kopen we er een bij? Laura's ouders hebben allebei een auto, en toch moet ze naar school lopen. Dat is toch... O, wauw, nu kunnen we samen gaan zwemmen! In welke slag ben je het beste? Ik in de borstcrawl. Ga je met me mee zwemmen?'

'Ik doe alles wat je wilt,' antwoordt Rex, en Alice kust hem op zijn kruin. Haar knieën steken zo ver uit dat ze tegen de versnellingspook drukken, en haar elleboog stoot tegen mijn hoofd terwijl ik de Archway-rotonde op rij. Ik verhef mijn stem tegen haar, terwijl ik mezelf had beloofd dat niet te doen, vandaag niet. Maar mijn standje glijdt van haar af. Ik sla links af richting de Great North Road. Rex slaat zijn armen en benen over elkaar en schuift ongemakkelijk heen en weer op zijn stoel. Hij weet waar ik naartoe ga. Misschien had hij het al verwacht.

Het is ongewoon rustig op Archway Road, en gedrieën rijden we in de lange, gedempte schittering van de herfst onder de brug door. De buurt is chiquer geworden in de tien jaar sinds we hier zijn weggegaan. We rijden langs een boetiek voor designerbabykleding, waar ooit een kringloopwinkel zat. De slijterij waar we twee flessen smerige wijn voor vijf pond konden kopen, zelfs om drie uur 's nachts, is nu een luxe wijnhandel, en zelfs de oude pubs en restaurants zien er schoner en be-

ter verlicht uit dan ik ze me herinner: meer veiligheidsglas, minder metalen rolluiken. Maar er is nog steeds ruimte voor verbetering in Archway, denk ik wanneer ik moet uitwijken voor het verbrokkelde glas van een kapotteabri dat als ijsblokjes over de straat verspreid ligt.

Allebei zijn we hier al meer dan tien jaar niet meer geweest, maar ik kan nog steeds op de automatische piloot door deze straat rijden, anticiperen op de stoplichten, schakelen. Ik zou het met mijn ogen dicht nog kunnen. Een roekeloze seconde lang kom ik in de verleiding het te proberen, mijn ogen te sluiten en blindelings het stuur naar rechts te draaien. Maar ik maak de dubbele bocht naar Queenswood Lane met mijn ogen wijd open, zonder te knippen. Het kabaal van de stad sterft weg wanneer we het verborgen bos in rijden, waar het geluid van sirenes en piepende banden van de grote weg wordt gedempt door oeroude bomen en de huizen half weggestopt in een donkergroene, besloten wereld staan, beschermd door zowel stam, tak en blad als geld. Voorzichtig rij ik tussen de dure auto's door, waarvan de zijspiegels zijn ingeklapt voor het geval iemand die de weg niet goed kent te hard rijdt en er een afbreekt. Maar ik ken dit weggetje beter dan welke andere straat dan ook, inclusief de straat waarin ik ben opgegroeid en het laantje waaraan ik nu woon. Het is het decor van het merendeel van mijn herinneringen en al mijn nachtmerries. Ik ken elk oud stenen muurtje, elke hobbel in de weg, elke straatlantaarn. Het rond 1860 gebouwde appartementencomplex met zijn ommuurde tuin in Italiaanse stijl staat nog steeds naast de luchtbel van glas en beton uit de jaren zestig, iemands toekomstvisie, die tegenwoordig nooit meer door de welstandscommissie zou komen. Strenge victoriaanse huizen torenen boven een pastelkleurige sprookjesvilla uit. De ramen zijn net boze ogen die op ons neerkijken.

Met opzet kijk ik niet naar het laatste huis, waar het allemaal is gebeurd, op de plek waar de weg bij de bomen ophoudt. Ik concentreer me op de weg, op de groene tunnel waarin ik voor het eerst met deze auto rij, en parkeer met de achterkant naar het huis. Tegen Alice zeg ik dat papa en mama even hun benen willen strekken. Ze springt de auto uit en huppelt weg tussen de bomen. Haar roze joggingpak schemert tussen de halfkale takken door. De rode lampjes in de hakken van haar sportschoenen knippen als piepkleine oogjes.

‘Niet te ver weggaan!’ roep ik haar na. We kijken toe terwijl ze haar voeten door de gevallen bladeren laat slepen en letters schrijft met haar tenen, waardoor de zoom van haar broekspijpen smoezelig wordt van de schilfertjes natte boombast en verrotte bladeren. Ze weet het niet, maar ze speelt op een paar meter afstand van de plek waar ze is verwekt. Rex is de eerste die iets zegt.

‘Tsjja, het moet toch een keer gebeuren.’ Hij loopt om de auto heen en maakt mijn portier voor me open. Ik stap uit en richt de sleutel op de auto, die met een luide klik op slot springt. Rex trekt zijn wenkbrauw op. ‘Chic hoor,’ zegt hij. Hij pakt de sleutel van me aan en bestudeert hem alsof er een compleet album met energieke dancetracks op staat. Ik sluit mijn ogen als ik de bocht om loop, en als ik ze weer opendoe, staat het daar. Precies op de plek waar we het hebben achtergelaten, denk ik, maar goed, waar had het anders moeten zijn? Het herenhuis van vier verdiepingen wordt niet omringd door auto’s en beton, maar door lindes, platanen, berken en eiken; het is voor de helft gestuukt, voor de helft van grijze steen en hoort eigenlijk thuis aan het eind van een huizenblok in Islington of Hackney. Dat het hier niet lijkt te passen is juist een van de redenen dat het huis aan de rand van het bos altijd iets sprookjesachtigs had. Natuurlijk is het veranderd. Het is kaler, schoner en stadser dan ooit nu iemand de donkergroene klimop heeft weggehaald, die de hele zijmuur en de helft van de gevel bedekte en in de zomer door de ramen naar binnen groeide. Het crèmekleurige stucwerk glanst en er is geen schilfertje of barstje in de verf te bekennen. Het ziet er... onschuldig uit. Maar ja, dat geldt voor mij ook.

De afgebladderde zwarte verf op de voordeur heeft plaatsgemaakt voor een smetteloze laag turquoise hooglansverf, en de gouden deurnop in de vorm van een leeuwenkop glimt. Het steile trapje bij de voordeur – voorheen een dodelijke hindernisbaan met allang verwelkte kruiden in gebarsten terracotta potten, vergeten rolschaatsen, lege wijnflessen en gratis plaatselijke krantjes die nooit werden gelezen – is eveneens gerenoveerd, en nu wordt de deur geflankeerd door twee volmaakt symmetrische laurierboompjes met kronkelende stammetjes in aluminium potten. Zes recyclingbakken staan keurig opgestapeld en discreet weggestopt achter een magnoliaboom in de voortuin. In plaats

van de kapotte trekbel die niemand ooit gebruikte zijn er nu zes zoekers. De eerste keer dat ik hier kwam heb ik tien minuten staan zoeken naar precies zo'n rijtje deurbellen met namen erbij. Het was geen moment bij me opgekomen dat iemand van mijn leeftijd het hele gebouw kon bewonen in plaats van er een appartement te huren. Ik hoef niet dichterbij te komen om te weten dat het huis ook vanbinnen enorm is veranderd. Zonder door de ramen met de witte lamellen naar binnen te hoeven turen weet ik precies hoe het interieur van de flats eruitziet: kokos of sisal op de vloeren, want de gebutste en gedeukte vloerplanken waren zelfs door de meest toegewijde projectontwikkelaar niet meer te redden. De zwart-witte hal is ongetwijfeld gerenoveerd, want dat is een oorspronkelijk detail dat het huis alleen maar meer waarde zou geven. Hij was er belabberd aan toe toen wij er woonden, en naderhand zat er die afschuwelijke vlek...

Waarschijnlijk zijn de muren gebroken wit geschilderd en staan er flatscreen-tv's tegenaan, is de keuken van roestvrij staal en heeft elk vierkant wit slaapkamertje zijn eigen badkamer, compleet met matglas. Het is verkocht, maar pas lang nadat de politie en de pers waren vertrokken. De verbouwing begon zodra het gele politielint was verwijderd en de verslaggevers met hun camera's zich met andere dingen gingen bezighouden. Pas toen dromden de makelaars naar het huis. Ik had me vaak voorgesteld dat een leger van mannen in nette pakken de plastic en papieren bekertjes vertrapten die de verslaggevers hadden achtergelaten, dat ze door de gruwelijke voorgeschiedenis van het huis heen keken en slechts oog hadden voor de zeldzame kans om een smaakvol verbouwd klassiek pand op een zeer gewilde locatie, op een steenworp afstand van de metro en aan de rand van het historische Queen's Wood, te verkopen.

De heftige lichamelijke reactie die ik half had verwacht – een licht gevoel in het hoofd, flauwvallen of zelfs overgeven – blijft uit. Ook Rex is kalm, ondoorgrondelijk, en juist hij heeft de meeste en de gruwelijkste herinneringen aan deze plek. Hij heeft er vierentwintig jaar gewoond, ik maar één zomer. Alice onderbreekt onze mijmeringen. Ze laat zich van anderhalve meter hoogte uit een boom vallen – ik had niet eens gezien dat ze erin was geklommen – en vraagt aan Rex of ze een blikje cola mag, omdat ze weet dat ik nee zal zeggen. Ik haal mijn schou-

ders op en laat de beslissing aan hem over. Vanavond gaan we er even rustig voor zitten om enkele basisregels af te spreken, zodat Alice niet verandert in een hopeloos, onherroepelijk verwend kind. Maar vandaag laat ik Rex de toegeeflijke vader spelen. Eén dag kan geen kwaad.

Ze krijgt haar cola, maar niet van het winkeltje bij metrostation Highgate, want ik wed dat dat nog steeds in handen is van dezelfde familie. Mij zouden ze misschien niet herkennen, maar Rex uiteraard wel. Ze hebben waarschijnlijk heel wat kranten verkocht met zijn foto op de voorpagina. In plaats daarvan rijden we naar Muswell Hill Road, waar ik Rex en Alice laat uitstappen bij een anonieme supermarkt. Ben ik daar ooit geweest? Het fruit en de groente die voor de winkel zijn uitgesteld, met doffe schillen die geduldig de uitlaatdampen van mijn auto absorberen, roepen geen herinneringen op. Ze blijven een hele tijd weg, en pas wanneer Alice met een rood hoofd en uitgestoken hand naar buiten komt, besef ik dat ik Rex geen geld heb meegegeven.

Nog voordat we de North Circular Road hebben bereikt, die Rex' oude Londense buurt verbindt met zijn nieuwe huis, heeft Alice haar veiligheidsgordel alweer afgedaan en ligt ze languit op de bank in de lucht te schoppen, in zichzelf te zingen en plakkerige cola te morsen op haar kleren en de bekleding. Tien jaren verdwijnen als sneeuw voor de zon en ik denk aan een ander ritje over deze weg. Dat was de dag dat Rex zijn creditcard kreeg en we het vierden door naar de supermarkt te rijden en zoveel eten en drinken in te slaan als we in mijn Fiatje konden stouwen. Rex zat naast me en stond op het punt het gevecht met het dakraam te verliezen, en Biba nam de hele achterbank in beslag, dus Guy kan er niet bij zijn geweest. Ze liet een sigaret uit het linkerraampje bungelen en haar voeten had ze door het rechterraampje naar buiten gestoken in een wanhopige poging een beetje verkoeling te vinden. Ik kan de benauwde hitte van die zomer nog voelen. Ik herinner me dat mijn huid jeukte van de warmte-uitslag en dat mijn goedkope paarse T-shirt door het vele zweten afgaf op mijn huid, waardoor het leek alsof mijn hele bovenlijf één grote blauwe plek was. Ik herinner me dat Rex die zomer steeds een vochtig krulletje midden op zijn voorhoofd had, net als Superman. Ik zie nog steeds het raster van rode strepen op Biba's verbrande rug. Tussen mij en de achteruitkijkspiegel duikt een roze been op.

‘Doe je riem om, Alice,’ zeg ik. Ze loopt met haar schoenen over het plafond, waardoor er een dunne afdruk van dode bladeren in de vorm van haar zolen op de grijze stof achterblijft. Ze probeert me uit, en ik laat me kennen. ‘Ik zei: doe verdomme je riem om, Alice!’ Of heb ik iets anders gezegd? Rex kijkt me ontzet aan, terwijl Alice, die meer onder de indruk is van het drama dat zich ontvouwt dan van mijn gevloek, opeens heel stilletjes rechtop gaat zitten.

‘Hoe noemde je haar?’ vraagt hij op fluisterton, en op hetzelfde moment vraagt Alice: ‘Wie is Biba?’

Mijn moeder heeft de brief nog steeds. Hij is gedateerd op januari 1993 en meldt dat ik een beurs zal ontvangen voor mijn studie moderne vreemde talen aan Queen Charlotte's College. Hij hangt aan de spiegel in de gang van mijn ouderlijk huis. Het briefhoofd is door de tijd en de blootstelling aan het licht vervaagd, maar de tekst is nog te ontcijferen. Toen ik hem had opengemaakt en we hem allemaal drie of vier keer hadden gelezen, plakte ze hem aan de spiegel zodat hij niet kwijt zou raken, en omdat ze per ongeluk de extra sterke houtlijm van mijn vader had gebruikt, kon hij er ook niet meer af. Mijn moeder werd gek, niet omdat de spiegel geruïneerd was, maar omdat ze zichzelf de mogelijkheid had ontzegd om bij bushaltes, bij bankbalies en op straathoeken triomfantelijk met de brief te zwaaien. Ze nam zich voor de universiteit om een kopie te vragen zodat ze dat alsnog kon doen, maar mijn vader praatte het haar uit het hoofd, ook al was hij net zo trots als zij dat de eerste persoon in onze familie die kon doorleren ook nog eens was aangenomen op zo'n prestigieus *college*. Het viel me op dat we in de daaropvolgende maanden meer bezoek kregen dan gewoonlijk, en dat mijn moeder thee serveerde in de hal, waar een fel spotje op de beplakte spiegel gericht was.

Mijn moeder was een wervelwind van enthousiasme, maar zelf was ik het kalme oog van de storm. Ik zag de feestelijkheden en voorbereidingen aan met de afstandelijkheid die me in die tijd eigen was. Want ik had een geheimpje waar ik me schuldig over voelde; tenminste, zo ervoer ik het toen, voordat ik wist hoe het was om echt een geheim te hebben en je schuldig te voelen. Wat ik niemand durfde te vertellen, mijn ouders noch mijn leraren, was dat hetgeen zij aanzagen voor allesverte-

rende ambitie eigenlijk gewoon luiheid was. De vier talen die ik al op mijn zestiende beheerste had ik moeiteloos opgepikt, en wanneer ik weer eens werd geprezen om mijn toewijding en mijn hoge eindcijfers voor mijn vele eindexamenvakken, voelde ik me een charlatan. Het vermogen om mij onbekende geluiden voort te brengen en de afgemeten, lispelende en rollende klanken van vreemde talen onder de knie te krijgen, had ik altijd gehad. Als kind kon ik de accenten al nabootsen in de soaps waar mijn ouders naar keken, en binnen de kortste keren beheerste ik die van Liverpool, Manchester en Londen tot in perfectie. Toen ik tien was gingen we voor het eerst naar het buitenland, naar Portugal, en toen we thuiskwamen sprak ik de taal bijna vloeiend. Daarmee was mijn geheim uitgekomen: ik pikte vreemde talen op met het gemak waarmee mijn klasgenoten radiojingles en kreten uit tekenfilms konden reproduceren. Nadat me enkele grammaticale en syntactische basisbeginselen waren bijgebracht, was het gewoonlijk een kwestie van een paar romans doorploegen met het woordenboek erbij, of een paar ondertitelde buitenlandse films kijken, en dan zat het erin. Het is een wetenschap, geen kunst. Het is iets wat ik kan, het is niet wie ik ben. Voordat ik Biba leerde kennen was dat waar mijn leven om draaide, en als ik haar nooit had ontmoet zou dat waarschijnlijk nog steeds zo zijn.

De naam van het college roept beelden op van gebouwen uit de regencyperiode, een door Nash ontworpen pand met bibliotheken vol eikenhout en elegant gestreepte kamers voor werkcolleges; tenminste, dat was het beeld dat ik had toen ik mijn aanmeldingsformulier inleverde. De werkelijkheid was volkomen anders. Het hoofdgebouw van de campus ten noorden van Marylebone Road was een kobaltblauw torengebouw uit de jaren zestig, met dubbel glas om de herrie van het verkeer te dempen. De raamloze gangen waren geschilderd in het miselijkmakende spinaziegroen van de dekens in een legerhospitaal, en de tl-buizen aan het plafond werden weerspiegeld in het vlekkerige, grijze vinyl op de vloeren. Het was een afschuwelijke combinatie waardoor zelfs de jongste en meest blozende studenten er bleek uitzagen, maar zodra ik over de eerste teleurstelling heen was omdat ik niet in een hoepelrok over grasvelden mocht paraderen, ging ik dat juist waarderen. Het had iets neutraals dat belangrijk is wanneer je meerdere vreemde talen studeert.

In de studentenhuizen daarentegen ontbrak het niet alleen aan romantiek, maar ook aan veiligheid en privacy. Ik kreeg een groezelige, gedeelde studio in Cricklewood toegewezen die nóg een groot nadeel had: hij lag te ver van het stadscentrum om cool te zijn, maar te dichtbij om er comfortabel te kunnen wonen. Mijn huisgenote Emma was een vriendelijk paardrijmeisje uit Surrey met een warme lach en onberispelijke klinkers, dat duidelijk nog banger was in onze nieuwe buurt dan ik; met haar keurig gestreken, pastelkleurige kleding vormde ze een bewegend doelwit in het neonverlichte grijs en zwart van Broadway. Tijdens het introductiecollege ontmoetten we Claire en Sarah, twee medestudentes die zich in dezelfde situatie bevonden. Onmiddellijk, onvermijdelijk en noodgedwongen bloeide er een vriendschap tussen ons op.

‘Ik kan er niet tegen,’ bekende Sarah terwijl we aan Edgware Road op de bus stonden te wachten, met armen die pijn deden van het dragen van de zware studieboeken in de uitgerekte plastic tasje van Blackwell’s. ‘Ik ga aan mijn vader vragen of hij een huis wil kopen. Dan kan hij het aan ons verhuren voor minder dan we nu betalen. Doe mee?’ Ik dacht dat ze een grapje maakte, maar vanaf oktober deelden we met z’n vieren een huis in Brentford, een uithoek van West-Londen die niet eens een eigen metrostation had. Maar het huis was schoon en licht en de straat was veilig. Het was niet wat ik van het studentenleven had verwacht; we hebben niet één keer een wieroekstokje gebrand, een verkeerspylon gestolen of tot twaalf uur uitgeslapen. Maar het was zo anders dan mijn oude leven dat ik het als een verbetering ervoer.

Ik was pas zeventien, maar zij waren negentien omdat ze er allemaal een jaar tussenuit waren geweest, en in mijn ogen waren ze ongelooflijk werelds en ervaren. Hun wereld bestond uit tennisclubs, aerobicslessen, theaters en restaurants. Wilde avonturen beleefden we weliswaar niet, maar gedeelde ervaringen maakten dat ruimschoots goed; het was een openbaring voor me na mijn eenzame jaren op de middelbare school. We deden alles samen, inclusief reizen. Het Queen Charlotte beschikte over een uniek uitwisselingsnetwerk met al even excentrieke taalopleidingen verspreid over heel Europa, en tijdens je studie werd je geacht veel intensieve reisjes naar het buitenland te maken. Ik had altijd vreselijk medelijden met de uitwisselingsstudenten die hun presti-

gieuze, oude universiteit moesten achterlaten om vervolgens te worden ondergebracht in een lelijke huurkazerne pal onder het viaduct aan Edgware Road met de misleidende naam International House. Zelf maakten we echter optimaal gebruik van het systeem. We legden onze reisbeurzen bij elkaar zodat we een auto konden huren in plaats van vier afzonderlijke tickets te boeken en in een appartement konden verblijven in plaats van in een hotel. Aan het eind van onze vierjarige opleiding was er in West-Europa nauwelijks nog een museum of galerie te vinden die we niet hadden bezocht. We aten samen en hadden een streng rooster voor het koken, boodschappen doen en afwassen. Om de acht weken kwam er een kapper bij ons aan huis om ons allemaal hetzelfde kapsel aan te meten. Zelfs daten deden we met z'n allen. Zo versierden we in 1994 tijdens het kerstbal van het rugbyteam van het QCC, een veredelde disco die op de HMS Belfast werd georganiseerd, allemaal een rugbyspeler. Simon, een *full back* met een eigen smoking, vroeg me ten dans. Tegen de tijd dat ik ontdekte dat gratie en coördinatie op het rugbyveld en op de dansvloer weinig te maken hadden met prestaties in de slaapkamer, hadden we al vaste verkering, en trouwens, ik mocht hem graag en had bewondering voor hem. Elk weekend las hij alle kwaliteitskranten van voor tot achter. Wanneer hij beloofde te bellen, deed hij dat ook altijd. Hij leerde me een biefstuk te marinieren en er de juiste wijn bij te kiezen. Hij was de eerste die ik ooit de term 'New Labour' heb horen gebruiken.

Vooraf hadden mijn ouders zich een beetje zorgen gemaakt dat ik zou 'ontsporen' zodra ik kennismaakte met het studentenleven. Nu waren ze juist bezorgd vanwege het tegendeel: mijn vader heeft me er ooit van beschuldigd dat ik op mijn twintigste al een bezadigde vrouw van middelbare leeftijd was. Zelf schreef ik dat toe aan zijn eigen onzekerheid. Ik redeneerde dat het moeilijk voor hem moest zijn om me ver van de wereld waarin ik was opgegroeid te zien opbloeien en te zien opgaan in een andere klasse met nieuwe, intimiderende regels, normen en waarden. Ik was blij dat ik vriendinnen had, dat ik werd geaccepteerd en dat ik vooruitgang boekte. De enige onzekerheid die ik kende toen mijn studie bijna was afgerond, was of ik verder zou studeren of stage zou gaan lopen bij een ambassade in het buitenland. Ik besloot het aan het toeval over te laten en de eerste de beste kans te grijpen die

me werd geboden. Ik hield mijn leven losjes in mijn handen, me niet bewust van het feit dat het op het punt stond zijn greep op mij te verliezen. In een week tijd maakte mijn apathie plaats voor een hartstocht waar ik mezelf nooit ofte nimmer toe in staat zou hebben geacht.

Ik verplaatste het document van de ene hand naar de andere. Het was een dik pak papier, keurig op een stapeltje gelegd en ingebonden. Het was mijn scriptie van twintigduizend woorden waarin ik een vergelijking maakte tussen zelfbewust theater in het Italiaans en het Duits, een onderwerp dat inderdaad zo humorloos was als het klonk. De verplichte literaire module was het enige deel van mijn studie dat me niet gemakkelijk afging, maar zodra ik mijn scriptie had ingeleverd zat mijn studie er zo goed als op. Ik hoefde alleen nog maar een handjevol examens af te leggen, en examens waren een makkie (al wist ik inmiddels uit ervaring dat ik dat beter niet hardop kon zeggen).

Ik liet het document in het postvakje van mijn mentor vallen, waar het met een bevredigende bons in terecht kwam. Buiten scheen de zon. Ik had zo lang in de bibliotheek gezeten dat ik was vergeten hoe een blauwe hemel eruitzag. Ik rolde mijn mouwen zo ver mogelijk op en voelde voor het eerst dat jaar de zon op mijn huid.

Thuis wachtten ze me op. Claire, Sarah en Emma zaten keurig op een rij met hun voeten – twee paar met sloffen en een paar met sokken – op de rand van de crèmekleurige bank, die meer had gekost dan al mijn reisbeurzen van dat jaar bij elkaar. Ze zaten een film te kijken, maar hadden hem op pauze gezet toen ze mijn sleutel in het slot hoorden. Julia Roberts' brede lach, onderbroken door een witte, flakkerende kras op de videoband, vulde het scherm. Sarah had de afstandsbediening in haar hand en draaide hem telkens weer om. Een tirannieke zeggenschap over de tv en de videorecorder was de enige vorm van machtsmisbruik die ze zich permitteerde omdat haar vader de eigenaar van het huis was.

Claire wierp een betekenisvolle blik op mijn schoenen, en ik liep snel terug naar de gang om ze uit te trekken. Aan de zool van mijn rechterschoen kleefde een stukje kauwgom. In een miniem, kinderachtig en intens bevredigend gebaar van opstandigheid veegde ik het af aan de vloerbedekking.

‘Waarom zitten jullie hier als de drie wijze aapjes op een rijtje?’ vroeg ik toen ik weer binnenkwam. Ik sloeg mezelf voor mijn hoofd. ‘O, moest ik soms koken vanavond?’ Maar terwijl ik het zei wist ik al dat het niet zo was. We hadden de avond tevoren getennist, en dat hield in dat Sarah aan de beurt was. Drie hoofden werden geschud en drie identieke glanzende bobkapsels zwaaiden als glimmende hoedjes heen en weer.

‘Simon is er,’ zei Claire. ‘Op je kamer.’ Dat was onverwacht. Simon en ik zagen elkaar nooit op donderdag. De meisjes beantwoordden mijn vragende blik niet, maar staarden naar hun schoot. ‘Ik zou maar naar boven gaan als ik jou was.’

Hij zat door het enige boek in mijn kamer te bladeren dat hij mannelijk genoeg achtte: een biografie over John Lennon die mijn vader na zijn laatste bezoek had laten liggen. Toen hij me zag, gooide hij het zo snel weg dat ik meteen doorhad dat hij er niet echt in had zitten lezen.

‘Hallo, Karen,’ zei hij. We kusten elkaar niet. ‘Hoe gaat het?’

‘Prima,’ zei ik. Ik ging op het bed zitten en hees zijn benen op mijn schoot. Ik was eigenlijk van plan om in zijn tenen te knijpen, maar bedacht me toen ik zag dat zijn sokken vochtig waren van het zweet. ‘Wat een verrassing.’

‘Ik kan maar beter meteen ter zake komen,’ viel hij me in de rede. Hij klonk als de managementconsultant die hij later volgens mij ook is geworden. Ik had hem dat toontje weleens horen gebruiken aan de telefoon, en wanneer hij (voor ons allebei) bestelde in een restaurant, maar nooit tegen mij. Hij haalde zijn benen weg, en ik voelde een dof gegons in mijn slapende benen.

‘We zijn nu een paar jaar samen.’ Tegen dat feit was niets in te brengen. ‘En binnenkort studeren we af.’ Hij liet nog een stilte vallen, dus knikte ik. ‘En ik denk dat het tijd wordt voor een frisse start op alle fronten nu we aan ons volwassen leven gaan beginnen. Aan ons werkzame leven.’

De titels van de boeken op mijn plank werden vaag en weer scherp. Ik wist wat er ging komen, en het enige wat ik voelde was de academische interesse van een taalkundige in de bewoordingen die hij zou gebruiken.

‘Ik vind dat we beter uit elkaar kunnen gaan. Nu meteen.’ Hij wachtte tot ik de stilte zou vullen die volgde. Ik dacht terug aan de on-

gemakkelijke seks die we vierentwintig uur eerder hadden gehad op zijn piepende bed in Fulham. Ik had afwezig geprobeerd de contouren van Europese landen te herkennen in de gestuukte spiralen op zijn plafond terwijl hij kreunend zijn korte repertoire afwerkte. Ik dacht terug aan twee jaar vol eindeloze zondagen in de pub om rugbywedstrijden te kijken, en mijn hart maakte een wild sprongetje van opluchting bij de gedachte dat ik nooit, maar dan ook nooit meer naar een Firkinpub hoefde.

‘Dat vind ik prima,’ besepte ik.

‘Echt waar?’

‘Ja. Het lijkt mij ook het beste. De meisjes weten het al, neem ik aan?’

Simon knikte. ‘Ik zei dat ik een serieus gesprek wilde en toen... het leek me beter als ze... voor het geval je...’

Waarschijnlijk hadden ze de film nog steeds op pauze staan en wachtten ze bezorgd op mijn verdrietige gejammer, of misschien zaten ze omhoog te kijken in de verwachting dat Simons lichaam in een wolk van puin en stucwerk dwars door het plafond heen zou vallen en ze mijn betraande, gekwelde gezicht zouden zien in het ontstane rafelige gat. Ik wilde me liever niet voorstellen hoe het gesprek was verlopen waarin mijn vriendje tegen mijn vriendinnen had gezegd dat hij het met me wilde uitmaken, dus verdrong ik het. Dat kon ik met dingen waar ik niet over wilde nadenken, alsof ik een boek dichtsloeg.

‘Wil je niet weten waarom?’ vroeg hij. Ik had al zo’n idee, en het nam de vorm aan van zijn moeder met haar kapsel als een helm van krullen en haar vinger als een scherpe speer. ‘Niet het juiste soort meisje... Prima zolang je op de universiteit zit, maar nu moet je over de rest van je leven gaan nadenken, Simon... Dingen die er niet toe doen wanneer je jong bent, worden in de échte wereld opeens heel belangrijk... Ik weet dat ze slim is, maar daar is de nieuwigheid snel van af. Vergeet niet dat zij ook een baan zal willen... En dan die ouders van haar, met dat accent...’

‘Niet echt,’ zei ik. Simon keek boos. Ik besepte dat hij een hele toespraak in zijn hoofd had om de klap voor me te verzachten, en ik genoot van het feit dat ik hem had beroofd van zijn kans om zijn besluit te rechtvaardigen.

‘Ik denk dat je maar beter kunt gaan,’ zei ik terwijl ik opstond. Mijn benen sliepen niet meer en nu verspreidde zich een licht gevoel door mijn lichaam. ‘Zeg maar tegen de meisjes dat ik een poosje boven wil blijven.’

Ik streek de afdruk glad die hij in mijn dekbedovertrek had achtergelaten. Op mijn kussen lag een dikke, zwarte hoofdhaar van hem. Die raapte ik tussen duim en wijsvinger op en liet ik in de prullenmand naast mijn bed vallen. Ik zette het boek over John Lennon terug op de juiste plek en keek om me heen om te zien of er nog andere sporen van zijn aanwezigheid waren. Alleen een ingelijste foto, en die interesseerde me zo weinig dat ik hem niet eens van de muur haalde. Zijn stem, die hij nooit helemaal tot fluisterton kon dwingen, kwam door de kier onder de deur heen toen hij iets tegen mijn vriendinnen zei. Sinds wanneer waren zij zijn vertrouwelingen, vroeg ik me af.

Ik ging op mijn bed zitten wachten op de tranen, maar ik kon slechts een paar druppels uit mijn ogen persen, zelfs toen ik in de spiegel keek en mijn uiterste best deed medelijden met mezelf te hebben. Mijn spiegelbeeld glimlachte aanstekelijk. In plaats van verdriet of woede voelde ik alleen maar opluchting en bevrijding.

Die nacht kon ik niet slapen. Ik wist niet dat ik zo wakker kon zijn, tintelend van verwachting, scherp en helder. Ik kon alleen maar denken aan alles wat ik kon gaan doen nu ik niet meer werd belemmerd door een relatie. Mijn haar kort laten knippen. Al mijn spaargeld besteden aan een ticket naar China om daar Mandarijn te leren. Een baantje zoeken in een nachtclub. Het was tijd voor mijn tweede metamorfose. Ik had het gevoel dat ik gedurende die vier jaar aan de universiteit de hele tijd had lopen slaapwandelen, en nu had ik nog maar één zomer de tijd om het evenwicht te herstellen.

Dat is het bijzondere aan slaapwandelen. Je kunt lopen, eten, gesprekken voeren en zelfs autorijden zonder dat je iets overkomt. Het wordt pas gevaarlijk als je te abrupt wordt gewekt.

3

Soms vraag ik me af of ik die dag misschien was als een kuikentje dat uit het ei komt en het eerste het beste levende wezen dat langskomt als zijn moeder beschouwt. Stond ik open voor eenieder die vriendelijk tegen me deed? Misschien. Maar ik betwijfel of ik zo in de ban van iemand anders zou zijn geraakt. Ik ontmoette haar die middag, en 's avonds was alles anders. De hele ochtend bevond ze zich in hetzelfde gebouw als ik, slechts een paar kamers en verdiepingen verderop, maar ik voelde geen vonk die oversprong, geen plotselinge energiepiek. De enige verandering in de sfeer van Queen Charlotte's College was de drukkende stilte die zich steeds strakker om ons heen sloot naarmate de examens naderden.

Daar dacht ik aan op de dag dat ik haar ontmoette, en ik had net besloten dat ik mijn doctoraat aan een mooie, oeroude universiteit wilde behalen. De volgende universiteit waaraan ik zou gaan studeren, zou houten deuren hebben en scheve trappen, en mijn kamer zou slecht passende glas-in-loodramen hebben. Ik liet mijn pittoreske dagdroom niet bederven door het grimmige besef dat daarvoor wellicht enige mate van eigen initiatief, wellicht zelfs inspanning vereist was. Met mijn schouder duwde ik de ene na de andere zware groene branddeur open, op weg naar de lift.

Het halletje bij de lift was verlaten, afgezien van een meisje dat een mededeling schreef op het faculteitsprikbord. En daarmee bedoel ik dat ze die letterlijk op het kurkbord vol speldenprikjes schreef, met een dikke, rode merkstift. Ze stond met haar rug naar me toe en ik keek zwijgend toe terwijl ze de letters vormde. Ze bewoog zich met een zekere nonchalante gratie.

GEVRAAGD: VERTALER EN ACCENTCOACH.

MOEDERTAAL: DUIITS.

Ze wachtte even terwijl ze nadacht over de volgende zin. Daardoor had ik meer tijd om over háár na te denken. Die zomer kon je niet aan de Spice Girls ontkomen; de meeste studentes aan de universiteit hadden op het gebied van mode trouw gezworen aan een van de zangeressen door zich uit te dossen als clown, kind of een meisje dat achter een cosmeticabalie werkte. Dit meisje leek zich als alle vijf tegelijk te kleden. Ze droeg een broek met wijde pijpen van paars kreukfluweel, sportschoenen met plateauzolen waardoor ze net iets langer leek dan ik en een glanzend, piepklein voetbal-T-shirt van het Engelse team dat zo te zien ouder was dan zij, met een gat ter hoogte van de oksel. Ook had ze een gloednieuwe Gucci-handtas van gevoerd leer met gouden kettingen als hengsels.

IK KAN ERVOOR BETALEN. NEEM CONTACT OP MET BIBA.

ALVAST BEDANKT!!! XXX

Biba. Ik probeerde haar naam uit in mijn hoofd en hoopte vurig dat ze zich zou omdraaien. Ze stak de rode stift in haar tasje en zou voorgoed mijn leven uit zijn gewandeld als ik niet van pure schrik om haar vrijpostigheid een geluidje had geproduceerd dat het midden hield tussen een kreet en een lach. De vandaal draaide zich naar me om met een sardonisch en gemaakt nonchalant: ‘Wat nou?’

Met een gorgelende lach diep in haar keel maakte ze me onmiddellijk tot haar medesamenzweerder. Ze glimlachte naar me, en haar glazige bruine ogen sprankelden onder zware, ronde oogleden die waren omlijst met dikke, stugge wimpers. Zulke ogen had ik al eerder gezien; de pop die ik als klein meisje had, had ook zulke ogen. Ik bedacht: als ik wil dat ze ze helemaal opendoet, moet ik haar in mijn armen nemen, haar optillen en haar hoofd naar voren kantelen.

‘Ga je me verklikken omdat ik een universiteitseigendom heb beklad?’ vroeg ze op een toon die duidelijk maakte dat ze erop vertrouwde dat ik dat niet zou doen.

‘Nee,’ zei ik, ‘ik wilde je er alleen op wijzen dat niemand contact met

je kan opnemen als je er geen telefoonnummer bij zet.’

‘Godver...’ zei ze. Mijn lach weerspiegelde de hare. ‘Dat soort dingen vergeet ik altijd.’ Ze praatte als een BBC-presentator uit de jaren vijftig. Als stemmen inderdaad kunnen klinken als een klok, dan gold dat zeker voor haar stem: zo’n klein, zilveren belletje dat je gebruikt om een bediende te ontbieden, niet zo’n zware ijzeren kerkklok. Ze zocht in haar tas naar de rode stift. Papieren zakdoekjes waar oude kauwgompjes in waren gevouwen dreven op het oppervlak als schuimkoppen op de zee.

‘Misschien kan ik je helpen,’ bood ik aan nog voordat ze het dopje eraf kon halen. ‘Ik spreek vloeiend Duits.’

‘Je ziet er niet Duits uit,’ zei ze, en dat verraste me. In Noord-Europa zagen veel mensen me voor een Duitse aan zolang ik mijn mond niet opendeed, en dan soms nog.

‘Ben ik ook niet,’ zei ik. ‘Wat wil je vertaald hebben?’

‘Ik ben actrice,’ zei ze op een toon alsof ik dat had moeten weten. ‘Ik speel in een toneelstuk over een nachtclubzangeres in Duitsland. Nou ja, ze werkt als nachtclubzangeres – ze lijdt aan geheugenverlies, eigenlijk is ze Italiaanse – waarom vertel ik je dit eigenlijk? Waar het om gaat is dat ze net hebben besloten dat ik verdomme als openingsnummer een lied in het Duits moet zingen.’

‘*Come Tu Mi Vuoi*, Zoals je me hebben wilt,’ zeg ik. ‘Pirandello.’

‘Ken je het?’ Haar glimlach spleet haar strakke, smalle kaak in tweeën.

‘Ik heb het vorig jaar bestudeerd bij Italiaanse literatuur.’ Ik zei er niet bij dat ik het vreselijk vond.

‘Ik dacht dat je Duits studeerde,’ zei ze.

‘Ik doe van alles.’

‘Dan ben je perfect. Snap je? Het lot wilde dat ik je vond. Dit kan toch geen toeval zijn? Je kunt me toch wel helpen?’ De plotselinge omschakeling van humor naar intensiteit was even schrikken, en instinctief deed ik een pas naar achteren toen ze mijn ellebogen vastpakte en mijn over elkaar geslagen armen in een bizarre pompbeweging op en neer bewoog. Ik voelde me echter ook gevlaid door haar aandacht, en met de kruiperigheid van de middenklasse, waar ik mezelf om verachtte zodra ik die bespeurde, was ik tamelijk gebiologeerd door haar stem. ‘Fantas-

tisch. Kun je nu?’ Ik moest denken aan de chagrijnige tiener die ik om vijf uur bijles moest gaan geven. De gedachte aan de stank van sokken, zweet en sperma die om hem heen hing was bepaald ontmoedigend. Hij was altijd te laat, zelfs in zijn eigen slaapkamer. Hij zou er echt niets van krijgen als hij een paar minuten op me moest wachten.

‘We kunnen nu wel een begin maken, zeker,’ zei ik.

‘Ik ben Biba Capel,’ zei ze. Ik vond het leuk zoals ze haar achternaam uitsprak: het rijmde op *apple*.

‘Karen Clarke,’ zei ik met uitgestoken hand. Haar hand voelde piepklein aan in de mijne.

‘Karen,’ zei ze, en voor het eerst vond ik dat mijn naam mooi klonk wanneer iemand anders hem uitsprak. ‘Vind je het erg om met de trap te gaan? Ik kan niet tegen de lift. Een van mijn eigenaardigheden.’ Ze schopte de dubbele deur open met haar klomp van een schoen en liet hem in mijn gezicht dichtvallen. Voordat ik achter haar aan liep, maakte ik snel een aankondiging voor een bal ter gelegenheid van het eind van het trimester los en prikte hem over de tekst heen die ze had geschreven. Aan weerszijden van de poster waren nog rode strepen te zien, maar als je er niet naar op zoek was, vielen ze niet op. Ik voegde me bij haar. Ze stond boven aan de trap en maakte zich zo lang mogelijk om het dak van Madame Tussaud’s te kunnen zien, terwijl ze met één hand een sjekkie draaide. Ze likte aan de gomrand van het vloeitje. ‘Het enige probleem is dat ik eigenlijk geen geld heb,’ zei ze. ‘Wil je me nog steeds helpen?’ Biba rende met twee treden tegelijk de trap af; haar vlakke zolen kletsten op de treden, ze liet een spoor van tabakdraadjes achter en in haar kielzog zweefde ik.

Onze geïmproviseerde les vond plaats in Charlie’s, het studentencafé dat weggestopt was in de kelder van het college. Daar was ik nooit eerder geweest. Omdat ik nog maar een paar dagen zeventien was toen ik naar het QCC ging, had ik een studentenkaart gekregen waarop ten behoeve van cafémedewerkers de mededeling stond dat het illegaal was om mij alcohol te verkopen. Ik geloof niet dat iemand me om mijn identiteitsbewijs zou hebben gevraagd, maar de gedachte aan een confrontatie of een afwijzing was al voldoende om me het eerste jaar buiten het café te houden, en daarna was het een gewoonte geworden om er niet naartoe te gaan.

Het was donker binnen; tegen de muren stonden banken bekleed met marineblauw velours, en de bijpassende krukken waren aan de grond vastgeschroefd. Het was nog een hele uitdaging om een stoel te vinden waar de vulling niet uit pulde en die niet nat was van het gemorste bier, maar Biba deinsde er niet voor terug en veroverde een plaatsje aan een nog niet afgenomen tafeltje vlak bij de bar.

‘Kun je een flesje rode wijn bestellen, schat? Een merlot als ze die hebben,’ zei ze, en ik vroeg me af hoe het kon dat iemand wier stem en handtas duiden op een dure opleiding en een klantenpas van Selfridges te arm was om in een studentencafé iets te bestellen. ‘Dat is een stuk goedkoper dan per glas, en dan hoeven we niet telkens heen en weer te lopen naar de bar.’ Ik kreeg altijd hoofdpijn van rode wijn, maar ik bestelde het toch maar, en omdat Biba en Rex bijna niets anders dronken, leerde ik het die zomer lekker te vinden. Sindsdien heb ik er echter nooit meer een druppel van geproefd. Voor mij is het bouquet van een volle rode wijn nu onlosmakelijk verbonden met een andere geur, metaalachtig, warm en vlezig tegelijk, een geur die voor mijn geestesoog een diavoorstelling van verstilde beelden oproept, als een reeks foto’s in het zenuwcentrum van een politiebureau.

Ze vouwde een waaier van bladmuziek voor me open. Ik liet mijn blik eroverheen gaan: ik kende het lied niet en de streepjes en puntjes op de notenbalken zeiden me niets, maar de tekst was vrij eenvoudig.

‘Om te beginnen moet je weten wat je zingt, dus ik zal het voor je vertalen,’ zei ik. Ik groef een potlood op uit mijn tas en schreef de Engelse vertaling onder de tekst.

‘Wil je een peuk terwijl je werkt?’ vroeg Biba terwijl ze wijn in twee glazen schonk.

‘Dank je, maar ik rook niet.’

‘Geluksvogel,’ zei ze weemoedig. Ze schoof naar me toe om over mijn schouder mee te kunnen lezen. Ze sloeg haar arm om me heen zodat onze wangen tegen elkaar drukten en zei geluidloos de woorden op die ik opschreef. De intieme zone was overduidelijk een concept dat haar volkomen vreemd was. Dat in combinatie met haar excentrieke kleding en volslagen gebrek aan verlegenheid maakten dat ik er inmiddels vrijwel van overtuigd was dat ik met een gek te maken had, fascinerend en ontwapenend anders dan alles wat ik gewend was. Als ik

mijn ogen dichtdeed, zou ik zien dat haar verschijning onuitwisbaar op mijn netvlies was gebrand. Ze rook naar shampoo, sigaretten en iets wat ik niet kon thuisbrengen. Ik kon me niet herinneren dat ik ooit zo dicht bij iemand was geweest die zo menselijk en zo vrouwelijk rook.

‘Om te beginnen, wat is dit voor een rare letter?’ vroeg ze, wijzend op een ringel-s.

‘Het is eigenlijk een dubbele s,’ zei ik. ‘En je zit in mijn licht.’ Ik tikte haar met mijn potlood op de neus. Ze kwam nog dichterbij.

‘Ben je altijd zo bazig?’ vroeg ze.

‘Wel als ik lesgeef, ja. Nu ga ik alles fonetisch voor je opschrijven, zodat je precies weet hoe je het moet uitspreken. Duits is moeilijk om te leren, maar de uitspraak is niet zo lastig. Er staat hier niets wat je met een beetje oefening niet zult kunnen zeggen.’

Hardop las ze de fonetische versie voor. Ik verbaasde me over haar zelfvertrouwen en het feit dat ze haar eigen scherpe Engelse articulatie kon onderdrukken. Het is me vaak opgevallen dat mensen met een sterk accent hun best doen om hun verhemelte te vervormen wanneer ze een vreemde taal proberen te spreken, maar zij drukte gewoon haar tong ertegenaan om de harde sch-klanken te produceren, zonder dat ik haar dat hoefde te vertellen.

‘Hoe doe ik het?’ vroeg ze nadat ze de tekst een paar keer had doorgenomen.

‘Erg goed. Je moet nog een beetje werken aan je lange en korte u – dat onderscheid maken we in het Engels niet echt – maar dat is gewoon een kwestie van oefenen.’ Ik liet haar een paar keer met getuile lippen een ü vormen.

‘Hartstikke bedankt, echt.’ Ze stopte de bladmuziek terug in haar tas en stelde vervolgens de vraag die iedereen stelt. ‘Maar als je niet Duits bent, hoe komt het dan dat je de taal zo goed spreekt?’

‘Ik pik vreemde talen gewoon gemakkelijk op,’ zei ik. Ik vond het vreselijk om uitleg te geven over datgene wat mijn moeder mijn gave noemde en mijn vader zijn pensioenvoorziening. Biba trok ook meteen dezelfde overhaaste conclusie.

‘Ik snap het al,’ zei ze. ‘Het is een aangeboren iets, je kunt het of je kunt het niet. Net als acteren. Het is een roeping.’

‘Niet echt,’ bekende ik. ‘Zo zit mijn brein gewoon in elkaar.’

‘Als een taalcomputer,’ zei ze. Ze zat weer vlak bij me. ‘Een vertaalautomaat. Net als die vis uit dat boek die dingen kan vertalen. Hoe heet die ook alweer?’

‘De Babelvis,’ zei ik. Dat was mijn vaders bijnaam voor mij.

‘De Babelvis, precies! Mijn broer heeft dat boek. Het wordt vooral door nerds gelezen, denk je niet?’

‘Ik zou het niet weten,’ zei ik voorzichtig. Ik probeerde Biba’s vrijpostigheid uit, maar het paste me niet zo goed. ‘Ik ben geen nerd, ik ben een genie.’

‘Kun je uit de losse pols een volmaakte cirkel tekenen?’

‘Hè? Nee, volgens mij niet.’

‘Moet je een keer proberen. Dat schijnt een teken te zijn dat je een genie bent,’ zei ze. ‘Leonardo da Vinci kon het. Als kind heb ik het wel honderd keer geprobeerd, maar ik kan het niet. Ik was hartstikke teleurgesteld toen ik beseftte dat ik geen genie was. Het zou best bij me passen, vind je niet? Maar ik vind jou vrij normaal voor een genie. Je beschikt over sociale vaardigheden.’ Ze bekeek me van top tot teen. Ik koesterde mijn wijnglas in beide handen omdat ik niet wist wat ik er anders mee moest doen. Haar blik bleef rusten op mijn vervlochten vingers op een manier die me vertelde dat zij lichaamstaal kon vertalen met het gemak waarmee ik van het ene dialect op het andere kon overschakelen. ‘Ik bedoel, ze stellen niet veel voor, maar daar kunnen we wat aan doen.’ Zelfs haar beledigingen ademden charme.

‘Nou, dan kunnen we elkaar iets leren,’ zei ik, en ze lachte met me mee. Ik haalde mijn linkerhand van het glas en legde hem bij wijze van experiment op de tafel, waar hij niet als een vis op het droge rond spartelde, maar rustig bleef liggen. Met een steelse blik verleende ze haar goedkeuring aan die ontwikkeling.

‘Je boft maar dat je geen roeping hebt,’ zei ze plotseling. Ze tuurde weemoedig uit het raam en ik volgde haar blik, maar het enige wat ik zag was de onderste helft van een rij rolcontainers. ‘Zie je, ik móét acteren, of de toneelwereld me nu wil hebben of niet. Het is geen baan die je accepteert of afslaat.’ Dat soort intense, hartstochtelijke gesprekken was onder dramastudenten misschien schering en inslag, maar voor mij was het nieuw en ik vond haar gebrek aan terughoudendheid gênant. Aantrekkelijk en boeiend, dat ook, maar vooral gênant. Biba ging weer op

haar eigen plek zitten, en voor het eerst viel me op hoe mager ze was. Ze sloeg haar bovenbenen over elkaar, niet haar knieën, en haar buik puilde niet uit wanneer ze naar voren boog, maar vouwde naar binnen als een dun kartonnetje. ‘Godver...’ Dat woord gebruikte ze wanneer ze probeerde te bedenken wat ze moest zeggen, zoals de Fransen ‘*alors*’ zeggen. ‘Godver, acteren is meer dan een roeping. Het is een overlevingsstrategie,’ legde ze uit, en ze zwaaide met haar sjekkie zo dicht voor mijn ogen langs dat ze begonnen te tranen. Ik vroeg me af wat ze dan allemaal moest overleven. ‘Ik kan niet begrijpen waarom iemand niet zou willen acteren. Want wat er ook met je gebeurt, hoe verschrikkelijk het ook is, maar het geldt ook voor prachtige ervaringen, je komt erdoorheen door te denken: Hou dit vast, prent jezelf in hoe het voelt, want op een dag kun je het gebruiken. Je kunt geen fantastisch acteur worden als je nooit iets hebt meegemaakt in je leven. Daarom wil ik alles doen, alles uitproberen, iedereen ontmoeten, iedereen próéven. Snap je? Want hoe meer ervaring ik heb om uit te putten, hoe meer ik kan als actrice. Sterker nog...’ Opeens leek ze te beseffen wat ze allemaal zei, en ze zette een pompeuze, knarsende stem op: ‘Je bent het aan je vak verplicht om een uitzonderlijk, sensationeel leven te leiden.’ Ik lachte, opgelucht omdat ze de spanning zelf had verbroken, en zag mijn kans schoon om van onderwerp te veranderen. Ik moest dit gesprek uit de hemel omlaag trekken als ik er iets aan wilde bijdragen.

‘Is je moeder in de jaren zestig soms een Biba-meisje geweest? Ben je zo aan je naam gekomen?’

‘Was het maar waar,’ antwoordde Biba met een grimas. ‘Voluit heet ik Bathsheba. Is dat niet afgrijselijk?’

‘Ik vind het prachtig,’ zei ik. ‘Vier medeklinkers op een rij. Dat kom je niet vaak tegen.’

‘Nee? Dat heeft nog nooit iemand opgemerkt. Misschien heb je gelijk en ben je toch een genie. Toen ik nog klein was, was Bathsheba een hele mondvul voor mijn broer. Hij is maar drie jaar ouder dan ik, en het enige wat hij ervan kon maken was “Biba”, goddank. Jammer genoeg kon ik voor hem niets doen, want hij is gewoon de lul: hij heet Rex, en wat kun je daar nou mee? Je kunt het niet afkorten, en zijn tweede naam is Caspian, dus daar schiet hij niks mee op. Maar dat krijg je ervan als je ouders in de jaren zeventig kinderen hebben gekregen. Er

is een hele generatie die opgescheept zit met afschuwelijke hippiana-
men.'

'Vertel mij wat,' zei ik, denkend aan de doodnormale Deans, Scotts
en Traceys die op school bij mij in de klas zaten.

'En hoe zit het met jou?' vroeg ze.

'Over mij valt niet veel te vertellen,' zei ik, want voordat ik haar leer-
de kennen was dat ook zo. Mijn vragen voor haar hoopten zich achter
mijn lippen op als auto's in de file. Waar heb je zo leren praten? Is Rex
ook acteur? Wat doet je moeder, en is ze net zo mooi als jij? En bovenal:
hoe kan ik ervoor zorgen dat jij mijn vriendin wordt? Ik stond mezelf
toe inwendig ineen te krimpen. Ik was erin geslaagd mijn spreekstem
op te schonen, maar in mijn hoofd klonk ik nog steeds als een meisje
uit de West Midlands. Tot mijn ontzetting zag ik dat Biba's glas tot op
de droesem leeg was. Ik was pas aan mijn tweede glas bezig en er zat
niets meer in de fles.

'Nu ben ik blut,' zei ik.

'Waar ga je nu naartoe?' vroeg ze.

'Naar de metro, denk ik.'

'Super! Ik ook. Welk station?'

Ik was dol op station Regent's Park. Het was vanaf de universiteit
niet het dichtstbijzijnde metrostation, maar de omweg was de moeite
waard. Het was nooit gemoderniseerd, zoals veel andere haltes in het
centrum van Londen; de donkergroene tegels in de voetgangerstunnel
en de kaartjeshal waren niet vervangen maar gerestaureerd, waardoor
je je in een museum waande. Zelfs de stalen toegangspoortjes deden
niets af aan de schoonheid. Ik stopte mijn kaartje in de gleuf en was zo-
als altijd verbaasd over de snelheid waarmee hij er weer uit schoot. De-
ze keer was ik bovendien verbijsterd over de heupen die me door het
poortje duwden. Met onhandige, grote passen liep ik erdoorheen, en
Biba kwam struikelend achter me aan, op mijn kaartje. 'Gewoon door-
lopen,' fluisterde ze. Ze zwaaide met haar handtas en glimlachte lief
naar de rug van de bewaker, die aan een toerist met een enorme rugzak
uitlegde hoe de kaartjesautomaat werkte.

We bleven tussen de twee perrons staan. Hierbeneden overheerste
het kleurenschema dat mijn moeder koffie met melk zou noemen; de
bruine en ivoorwitte tegels van de Bakerloo Line wekten de indruk dat

je naar een sepiafoto stond te kijken. Ik maakte mezelf graag wijs dat de tegels niet lichtgeel uit de fabriek waren gekomen, maar dat ze verkleurd waren door de nicotine van de Londenaren die hier hadden geschuild voor de Blitzkrieg.

‘Waar ga je nu naartoe?’ vroeg ik.

‘Naar Highgate,’ antwoordde ze. Ik haalde me de kaart van de Underground voor de geest die ik in mijn hoofd met me meedroeg. Dan moest ze helemaal naar Embankment en van daaruit een heel eind terug via de Northern Line.

‘Dit is niet de makkelijkste manier om in Highgate te komen.’

‘Ik had jou nodig om binnen te komen. Zoals ik al zei: ik heb geen geld. En trouwens, ik vind het nuttig om nog een paar minuten met je door te brengen. Het is ontzettend lang geleden dat ik voor het laatst een interessant iemand heb leren kennen.’ Ze kneep in mijn arm. Gedurende de zeven à acht minuten tot de trein aankwam op station Embankment, probeerde ik een excuus te bedenken om nog eens met haar af te spreken. Mijn nieuwsgierigheid naar haar was tomeloos, maar ik moest die beheerst uiten, anders zou ik klinken als een verliefde knul van dertien die het meisje van zijn dromen meevraagt naar de bioscoop.

Ik zette me schrap voor een ongemakkelijk afscheid toen we elkaar aankeken in een tunnel tussen de Northern Line en de Bakerloo Line. De muren waren wit en glanzend met abstracte strepen in primaire kleuren. Daar had ik nooit iets van begrepen. De toeristen die in drommen door dat deel van de Underground reisden zagen toch liever iets traditioneels, iets pittoresks, of lag dat aan mij? Betekende dat dat ik een toerist was? Een warme, stoffige wind waaide door de tunnel. Biba’s haar zwiepte in mijn gezicht. Ik knipperde met mijn ogen en schermde ze af met mijn hand in plaats van een stap naar achteren te doen.

‘Heb je zaterdag iets?’ vroeg ze. ‘Want Rex en ik geven een feestje. Nou ja, ik geef een feestje, dus Rex heeft er niet veel over te zeggen.’

‘Woon je nog bij je ouders?’

‘Nee, alleen met Rex. We zijn wees.’ Een nieuwe reeks vragen vormde een slordige rij op mijn tong. ‘Ik word eenentwintig,’ ging ze verder, ‘dus het wordt een knalfeest. Verschrikkelijk groot. Queenswood La-

ne, N6. Kun je dat onthouden? Ik heb niets om het op te schrijven. Er is dit weekend nergens in Londen een leuker feest, dus doe maar niet of je iets beters te doen hebt.’

Queenswood Lane, N6. Ik prentte het me in. Ik raakte niet snel in paniek, maar op dat moment wel, want opeens zag ik allemaal obstakels. Wat moest ik aantrekken? Hoe kwam ik weer thuis?

‘Neem geweldige mensen mee,’ droeg ze me op. De paniek moet van mijn gezicht af te lezen zijn geweest. Mijn huisgenotes... o, jesus. Ik zag de wederzijdse antipathie al voor me, als statische elektriciteit tussen nylon lakens.

Onverwacht vriendelijk zei ze: ‘Maak je geen zorgen. Je hoeft niemand mee te brengen. Zolang je maar belooft dat je zelf komt.’ In de warme gloed van haar begrip had ik het gevoel dat ik voor het eerst werd gelezen en geïnterpreteerd, dat ik werd opgevouwen en bestudeerd als een kaart die zo lang in een la had gelegen dat de vouwen en kreukels hun eigen topografie hadden gevormd. Het was verontrustend en geruststellend tegelijk.

‘Dat belooft ik,’ zei ik.

Sindsdien heb ik me vaak, minstens één uur per dag, afgevraagd wat het keerpunt was in de reeks van gebeurtenissen die ons hebben geleid naar waar we nu zijn, of juist niet. Als mijn leven de voorspelde koers had gevolgd, zou het nu totaal onherkenbaar voor me zijn. Geen Alice. Geen Rex. Maar als ik eerlijk ben was mijn lot, en dat van haar, en dat van anderen, bezegeld op het moment dat ik haar zag.

